

Uppföljning av nämndernas processbaserade dokumentation av personuppgiftsbehandlingar enligt Europeiska Dataskyddsförordningen (GDPR)

Framtagen för Regionstyrelsen och nämnderna

Framtagen av Regionens dataskyddsombud

Datum 20260421

Gäller: Regionstyrelsen

Hälso och sjukvårdsnämnden

Socialnämnden

Barn och ungdomsnämnden

Gymnasie och vuxennämnden

Byggnadsnämnden

Tekniska nämnden

Patientnämnden

Överförmyndarnämnden

Valnämnden

Ärendenr

Version 0.3

Regionstyrelsen och nämnderna
Region Gotland

1. Bakgrund och syfte

Dataskyddsombudet (DSO) genomför årliga tillsynsaktiviteter för att följa upp hur Region Gotlands förvaltningar och nämnder efterlever dataskyddsförordningen (GDPR).

Tillsynsaktivitet nr 3 för 2025 avser processorienterad dokumentation av personuppgiftsbehandling i LISa, särskilt med fokus på behandlingar där mer än ett IT-system används inom ramen för ett och samma ändamål.

Syftet med aktiviteten är att undersöka om förvaltningarna förmår redovisa sina personuppgiftsbehandlingar utifrån de registrerades perspektiv, det vill säga att beskriva behandlingen utifrån de handläggningsprocesser som styr informationsflödet – snarare än enbart per IT-system. Bakgrunden är att det sedan en längre tid har varit oklart om regionens nuvarande dokumentationssätt i LISa möjliggör en rättvisande bild av behandlingarna i de fall ett ärendes handläggning spänner över flera system och berör externa parter.

Följande förvaltningar och nämnder har svarat på tillsynsaktiviteten:

- Regionstyrelseförvaltningen (RSF) / Digitaliseringsavdelningen

- Hälso- och sjukvårdsnämnden (HSN)
- Socialnämnden (SON)
- Tekniknämnden (TN)
- Samhällsbyggnadsnämnden (MBN)
- Överförmyndarnämnden (ÖFN)
- Barn- och utbildningsnämnden (BUN) och Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden (GVN)
- Patientnämnden (PAN)

2. Rättslig ram

Artikel 30 GDPR föreskriver att personuppgiftsansvariga ska föra ett register över behandlingar som utförs under deras ansvar. Registret ska innehålla uppgifter om bland annat ändamålet med behandlingen, kategorier av registrerade och personuppgifter, mottagare samt lagringstider. Kravet syftar till att möjliggöra översikt och tillämpning av ansvarsskyldigheten enligt artikel 5.2 GDPR.

För att registret ska vara användbart – särskilt vid hantering av de registrerades rättigheter, exempelvis rätten till tillgång enligt artikel 15 – bör dokumentationen spegla de faktiska handlägningsprocesserna. När ett och samma ändamål realiserar i en flödeskedja över flera IT-system och ibland externa parter, är en systemcentrerad dokumentation otillräcklig för att ge en sådan översikt.

3. Iakttagelser per förvaltning och nämnd

3.1 Regionstyrelseförvaltningen (RSF) – Digitaliseringsavdelningen

RSF:s Digitaliseringsavdelning ansvarar för stöd och samordning av klassningar i det regiongemensamma systemet LISa. Avdelningen har lämnat svar på tillsynsaktiviteten via e-post den 30 oktober 2025.

Nuläge

Digitaliseringsavdelningen bekräftar att det finns ett stort historiskt arv i hur klassningarna är uppbyggda: från början klassades IT-system snarare än processer eller informationsmängder. Pågående arbete syftar till att successivt övergå till en mer processororienterad nomenklatur, bland annat genom att uppmana förvaltningarna att döpa klassningarna till informationsmängd/process istället för IT-systemets namn. Arbetet gör små framsteg men beläggningarna är ojämna.

Historik och framtidsplan

Frågan om processororienterad dokumentation av behandlingarna har varit föremål för anmärkningar sedan årsrapporten 2019. Ett tidigt försök att bygga ut LISa med ett nytt processperspektiv-fält genomfördes men publicerades aldrig, av icke närmare preciserade skäl. Avdelningen lyfter fram två framtida lösningar: (1) översyn och eventuell utbyggnad av

Informationshanteringsplanen, samt (2) integrering av processtänk i det pågående informationssäkerhetsarbetet inom ramen för NIS2-införandet.

Bedömning

RSF har identifierat problemet och gör löpande insatser, men någon konkret genomförandeplan med tidsramar saknas för att systematiskt åtgärda bristen. Förutsättningarna för ett regiongemensamt lyft är beroende av resurser och politiska prioriteringar. DSO bedömer att ansvaret för att driva frågan behöver tydliggöras. Den brist som förelegat ända sedan GDPR infördes har inte visat sig innebära några påtagliga risker för de registrerades integritet, men kan påverka deras möjligheter att utöva sina rättigheter. Av den anledningen är det angeläget att det tas konkreta steg för att avhjälpa bristerna. Då det nu diskuteras ett byte av systemet LISa som används för dokumentationen bör behovet av stöd för den processbaserade redovisningen finnas med i kravbilden.

3.2 Hälso- och sjukvårdsnämnden (HSN)

HSF har besvarat tillsynsaktiviteten och bifogat en uppdaterad förteckning över personuppgiftsbehandlingar. Nämnden har en separat framtagna förteckning som kompletterar det regiongemensamma LISa-systemet.

Nuläge

Förteckningen innehåller kolumner för Huvudprocess, Delprocess och Ingår i system, samt ändamål, kategorier av registrerade, personuppgiftstyper, känsliga personuppgifter, mottagare, överföring till tredje land, laglig grund, lagrum och säkerhetsåtgärder. HSF är således den förvaltning som kommit längst i att dokumentera behandlingar på ett processororienterat sätt.

Brister och pågående arbete

Förteckningen har uppdaterats och kompletterats under 2025, men uppgifterna om laglig grund, lagrum och tekniska/organisatoriska säkerhetsåtgärder behöver kompletteras ytterligare. Personuppgiftsbehandlingar i kvalitetsregister är avsiktligt inte medtagna i förteckningen i nuläget – dessa ska hanteras i ett separat arbete. Centrala regiongemensamma system ingår heller inte i förteckningen.

Bedömning

HSF uppvisar en tydlig och relativt mogen modell för processororienterad dokumentation. Den kompletterande förteckningen är värdefull men dess fullständighet och uppdateringsrutiner behöver stärkas, särskilt avseende kvalitetsregister och laglig grund.

3.3 Socialnämnden (SON)

Nuläge och pågående arbete

SON bekräftar att nämnden är medveten om behovet av att kunna redovisa personuppgiftsbehandlingar utifrån de registrerades perspektiv. Nämnden håller på att övergå till processororienterade klassningar i LISa. Som konkret åtgärd planeras klassningarna att få nya benämningar – exempelvis att "Klassning Lifecare" ändras till "Klassning Process

dokumentation för handläggning och insatser för socialtjänst (Lifecare)". Målet är att arbetet ska vara klart i april 2026.

Artikel 15-utdrag

Nämnden framhåller att arbetet med att göra artikel 15-utdrag mer lättförståeliga för medborgarna bäst genomförs regionsövergripande, vilket DSO noterar som ett välgrundat ståndpunkt.

Bedömning

SOF visar på konkret handlingsvilja med tydlig tidsplan (april 2026). Planerade namnbyten på klassningar är ett steg i rätt riktning men löser inte i sig själv frågan med flödeskedjor över många system. Nämnden bör vid genomförandet säkerställa att processerna också innehåller information om samtliga ingående system och externa parter.

3.4 Miljö- och byggnämnden (MBN) / Samhällsbyggnadsnämnden

Processbeskrivning

Svaret innehåller utförliga flödesbeskrivningar för ett stort antal handläggningsprocesser: nämndärenden, planärenden, bygglovsärenden och dispenser, miljö- och livsmedelstillsyn, alkohol- och tobaksärenden, kart- och mätärenden, mark- och exploateringsärenden (inklusive förstudier, stadsbyggnadsprojekt, markanvisning, exploateringsavtal, försäljning/förvärv av fastighet m.fl.), synpunkter och remisser, avtal samt utlämnande av allmänna handlingar.

Varje processkartläggning redovisar vilka IT-system som används i respektive steg, inklusive w3d3, Outlook, Meetings+, SEplan, Nova, Ecos, AlkT/OI2, GIS, Antura, Incit Xpand, Confluence, Visma, Troman, G:-enheten m.fl.

Bedömning

MBN har de mest utförliga processbeskrivningarna. Det är dock inte helt tydligt om flödesbeskrivningarna är inlagda i LISa eller om de förs i ett separat register, oaktat det så uppfyller det kraven på dokumentation. DSO rekommenderar att processerna formaliseras och om det inte redan skett fogas till den löpande dokumentationen i LISa eller motsvarande register, så att de är tillgängliga vid handläggning av GDPR-ärenden.

3.5 Teknisknämnden (TKN)

Nämnden ser en process (färdtjänstprocessen) som uppfyller kriterierna att behandling sker i flera system och innefattar externa parter. För övriga processer och system föreligger i grunden samma beroende till W3D3 för registrering och diarieföring. Dokumentation över behandlingen i processer behöver upprättas.

3.6 Överförmyndarnämnden (ÖFN)

Nuläge

Nämnden har upprättat en väldokumenterad förvaltningsplan som beskriver samtliga processer där personuppgifter behandlas, med angivande av ändamål, rättslig grund, kategorier av personuppgifter, system, lagringstider, mottagare och informationskällor.

Identifierad brist

Nämnden saknar, likt resten av regionen, ett IT-stöd för att lägga in processkartläggningen digitalt på ett sätt som möjliggör hantering av artikel 15-begäran direkt mot processstrukturen. Dokumentationen existerar i ett fristående dokument snarare än i LISa.

Bedömning

ÖFN:s dokumentation är materiellt sett av hög kvalitet och uppfyller i stor utsträckning de krav som ställs i artikel 30 GDPR. Den huvudsakliga bristen är systemsidan då den goda dokumentationen är inte inlänkad i eller åtkomlig från LISa.

3.7 Barn- och utbildningsnämnden (BUN) och Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden (GVN)

Nuläge

Svaret innehåller enbart ett meddelande om att nämnden avser att arbeta med processkartläggningen inom NIS2-projektet, med en tidsplan om att ha detta i drift under 2026. Någon beskrivning av nuvarande behandlingar eller identifierade processer med flera system lämnas inte.

Bedömning

Svaret är ofullständigt, genomgång och identifiering av processer där behandling sker i flera system är inte redovisad. Tidsplanen om 2026 bör tidsättas med konkreta åtgärder.

3.8 Patientnämnden

Patientnämnden använder Accessdatabasen för behandling av personuppgifter under handläggning av klagomåls- och stödpersonsärenden. Vid kontakt med vården gällande hantering av patientnämndsärenden används säkert meddelande, yttranden inkommer även genom säkert meddelande. Personuppgifter behandlas också via 1177, där HSN äger PUBavtalet.

Bedömning

Verksamheten har i princip en huvudprocess där personuppgifter behandlas, vilket gör att det är möjligt att relativt enkelt redovisa hur och var behandlingen sker utan att det krävs något särskilt systemstöd.

4. Samlad bedömning

Nedan sammanfattas DSO:s bedömning av respektive förvaltnings och nämnds svar på tillsynsaktiviteten.

Sammantaget visar tillsynsaktiviteten att det fortfarande finns en genomgående utmaning för Region Gotland att redovisa personuppgiftsbehandlingar på ett processororienterat sätt. Nämnderna och förvaltningarna har kommit olika långt i mognad och genomförda åtgärder. Några övergripande mönster kan urskiljas:

- Det systemcentrerade arvet i LISa är en gemensam nämnare för problematiken. Flertalet förvaltningar hänvisar till detta som en strukturell hinder, vilket pekar på ett behov av en regiongemensam lösning.
- De förvaltningar som lyckats bäst (HSF, MBN, ÖFN) har valt att komplettera LISa med egna dokument och förteckningar – ett förfarande som DSO välkomnar men som även innebär fragmentering och risk för inkonsekvens.
- Flera förvaltningar länkar sitt framtida arbete till NIS2-implementeringen. DSO noterar att dataskyddsarbetet inte bör vara beroende av genomförandet av parallella regelverk.

5. Rekommendationer

5.1 Regiongemensam åtgärd – RSF/Digitaliseringsavdelningen

RSF bör upprätta en konkret handlingsplan med tydliga milstolpar för övergång till processororienterade klassningar i LISa. Arbetet bör samordnas med NIS2-arbetet men inte vänta på dess slutförande. En lösning för att tillåta strukturerad redovisning av flödeskedjor över flera system bör utredas inom ramen för befintliga system eller via en kompletterande dokumentationsstruktur.

5.2 HSF

HSF bör säkerställa att de identifierade bristerna (laglig grund, lagrum, säkerhetsåtgärder) i förteckningen åtgärdas inom rimlig tid. Kvalitetsregistren bör inkluderas i dokumentationen. Nämnden bör även utreda om den kompletterande förteckningen kan länkas till eller integreras i LISa.

5.3 SOF

SOF bör genomföra de planerade processororienteringarna i LISa inom den angivna tidsramen (april 2026) och därvid säkerställa att varje klassning tydligt anger samtliga system som ingår i processen samt relevanta externa parter.

5.4 MBN

MBN bör säkerställa att de detaljerade processbeskrivningarna som lämnats in till DSO formaliseras och görs tillgängliga i det löpande arbetet, förslagsvis genom inläggning i LISa eller i ett separat nämndspecifikt dokument. Uppgifterna om rättslig grund och lagringstid per process bör kompletteras.

5.5 ÖFN

ÖFN:s dokumentation är välstrukturerad. DSO rekommenderar att nämnden säkerställer att informationen är åtkomlig i samband med handläggning av GDPR-ärenden, och att planens

årshjul faktiskt följs och dokumenteras. Vid nästa dokumentationsgenomgång bör även Microsoft 365 (som nyligen införts) föras in i processernas systembeskrivningar (något som gäller för samtliga nämnder).

5.6 Barn- och utbildningsnämnden (BUN) och Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden (GVN)

Nämnden behöver genomföra genomgången och identifiera de processer där behandling sker i flera system. Nämnden behöver med konkret redovisning senast kvartal 1 2026. Att hänvisa till NIS2 som enda åtgärd är inte tillräckligt.

6. Avslutning och uppföljning

Tillsynsaktiviteten visar att Region Gotland befinner sig i ett skärningstillstånd där det finns ökad insikt om behovet av processororienterad dokumentation, men ännu ingen sammanhållen lösning för regionen, vilket gör att det är en angelägen aktivitet. Då detta har varit ett identifierat problem sedan 2019 och för flera verksamheter är det även viktigt att processdokumentationen finns för att leva upp till kraven på dokumentation enligt NIS2 , även om den inte kan införas i ett automatiserat stödsystem under året.

Uppföljning av rekommendationerna planeras i samband med tillsynsaktiviteterna för 2026. DSO kan komma att kontakta enskilda förvaltningar för fördjupad dialog om så bedöms nödvändigt.

Rapporten är upprättad av Region Gotlands dataskyddsombud och ska lämnas till berörda nämnder och förvaltningsledningar för kännedom och åtgärd.